

**КАРА - СУУ ШААРДЫК КЕҢЕШИНИН (СЕГИЗИНЧИ
ЧАКЫРЫЛЫШЫНЫН) КЕЗЕКСИЗ XXIX СЕССИЯСЫНЫН
ТОКТОМУ**

22-август 2024 – жыл

№ 29/1

Кара-Суу шаары

**Кара-Суу шаардык кеңешинин экономика, бюджет, инвестиция тартуу
жана ишкердүүлүк боюнча туруктуу комиссиясынын 2024-жылдын 20-
августундагы №18 протоколдук чечими жөнүндө**

Кара-Суу шаардык кеңешинин экономика, бюджет, инвестиция тартуу
жана ишкердүүлүк боюнча туруктуу комиссиясынын 2024-жылдын 20-
августундагы №18 протоколдук чечимин жана шаар мэриясынын 2024-
жылдын 20-августундагы 01-13/1722 сандуу катын угуп жана талкуулап
шаардык кеңеш

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. Кара-Суу шаардык кеңешинин экономика, бюджет, инвестиция тартуу
жана ишкердүүлүк боюнча туруктуу комиссиясынын 2024-жылдын 20-
августундагы №18 протоколдук чечими төмөндөгүдөй толуктоолор жана
кошумчалар менен бекитилсин.

2. 2024-жылдын 19-августуна карата 1 380,8 миң сом акча каражаты
төмөндөгү иштер үчүн каржылоого уруксат берилсин:

- Кара-Суу шаарындагы “Кара-Суу-автожол” көзөмөлдөп өткөрүү
пунктунан өтүп жаткан жарандарга шарт түзүү максатында керектелүүчү
жабдыктар менен камсыз кылууга – 1000,0 миң сом;

- Юбилейный кичи шаарчасындагы суюк таштандыларды төгүүчү
жайдын үстүн жабуу жана оңдоп түзөө иштерине - 380 800 сом.

3. Шаардык кеңештин 2024-жылдын 1-августундагы №28/7 токтомунун
негизинде Ак-Өргө айылына аткарылуучу иштердеин үнөм эсебинен Киров
жана Ак-Өргө айылдары үчүн мүрзөнүн айланасын тосууга сметага ылайык
келтирүүгө 481 582 сом акча каражаты ажыратылып берилсин.

4. 2024-жылдын 9 айлыгына өткөрүлгөн жалпы тендерлерден үнөм
эсебинен жана жергиликтүү бюджетке келип түшүүчү кошумча
кирешелердин эсебинен:

-Манас стадионун реконструкциялоого кошумча 10 000,0 миң сом;

-134 мектебинин спорт аянтчасына кошумча 1 293,3 миң сом;

- №66 В.И.Ленин орто мектебинин айланасын тосууга жана жылытуу системасын оңдоп түзөөгө сметанын негизинде;
- №17 Х.Турсунов мектебинин балдардын тамактануусу үчүн контейнерди оңдоп түзөөгө жана музыкалык аппаратура алууга -260,0 миң сом;
- Шаар мэриясынын имаратын оңдоп-түздөө жана алдына брусчатка басууга сметанын негизинде;
- Тельман 2 айылынын А.Арзыматов көчөсүнө таза суу түтүктөрүн тартуу иштерине;
- №3 Мээрим мектепке чейинки билим берүү мекемесинин канализация тутумун жаңылоо иштерине сметанын негизинде.

5. Тельман айылы үчүн каралган каржаттан Тельман айылындагы Байсанур маркетинен баштап 450 метр аралыкка шебень төшөө жана трубаларын жаңылоо иштерине 200,0 миң сом акча каражаты ажыратылып берилсин.

6. Бул токтомдун аткарылышы шаар мэриясына, көзөмөлдөө шаардык кеңешинин экономика, бюджет, инвестиция тартуу жана ишкердүүлүк боюнча туруктуу комиссиясына тапшырылсын.

**Кара-Суу шаардык
кеңешинин төрагасы**

З.К.Эшмаматов

КАРА - СУУ ШААРДЫК КЕҢЕШИНИН (СЕГИЗИНЧИ
ЧАКЫРЫЛЫШЫНЫН) КЕЗЕКСИЗ XXIX СЕССИЯСЫНЫН
Т О К Т О М У

22-август 2024 – жыл

№ 29/2

Кара-Суу шаары

**“Присавай айылындагы кампаны муниципалдык менчикке өткөрүүгө
макулдук берүү жөнүндө”**

Кара-Суу шаар мэриясынын алдындагы “Агрардык чарба жүргүзүү муниципалдык ишканасынын” сунушун угуп чыгып жана талкуулап шаардык кеңеш

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. Кара-Суу шаарынын Присавай айылындагы кампаны муниципалдык менчикке өткөрүүгө макулдук берилсин.
2. Тишелүү иш кагаздарын даярдап берүү жагы Кара-Суу шаарынын шаар куруу жана архитектура башкармалыгынан жана “Кадастр” мамлекеттик мекемесинин Кара-Суу филиалынан суралсын.
2. Бул токтомду мыйзам чегинде аткаруу “Агрардык чарба жүргүзүү муниципалдык ишканасы” менен биргеликте шаар мэриясына, көзөмөлдөө шаардык кеңешинин кыймылсыз мүлккө укуктарды каттоо, курулуш, турак жай, жер маселелери жана жаратылышты коргоо боюнча комиссиясына тапшырылсын.

Кара-Суу шаардык
кеңешинин төрагасы

З.К.Эшмаматов

КАРА - СУУ ШААРДЫК КЕҢЕШИНИН (СЕГИЗИНЧИ
ЧАКЫРЫЛЫШЫНЫН) КЕЗЕКСІЗ XXIX СЕССИЯСЫНЫН
Т О К Т О М У

22-август 2024 – жыл

№ 29/3

Кара-Суу шаары

**“Кара-Суу шаарынын жайыттарды башкаруу жана пайдалануу планы
жөнүндө”**

Административдик-аймактык реформанын алкагында түзүлгөн Кара-Суу шаарынын “Агрардык чарба жүргүзүүчү муниципалдык ишканасынын” Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин жайыттарды башкаруу жана пайдалануу боюнча планын карап чыгып жана талкуулап шаардык кеңеш

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. Административдик-аймактык реформанын алкагында түзүлгөн Кара-Суу шаарынын “Агрардык чарба жүргүзүүчү муниципалдык ишканасынын” Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин жайыттарды башкаруу жана пайдалануу боюнча 2024-2029-жылдарга планы тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Токтомдун аткарылышын көзөмөлдөө кыймылсыз мүлккө укуктарды каттоо, курулуш, турак жай, жер маселелери жана жаратылышты коргоо боюнча туруктуу комиссияларына тапшырылсын.

Кара-Суу шаардык
кеңешинин төрагасы

З.К.Эшмаматов

Кара-Суу шаардык
кеңешинин

2024-жылдын “_22_”_08_

№_29/3_ токтомуна

№1 тиркеме

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫ, ОШ ОБЛУСУ
КАРА-СУУ ШААРЫНА КАРАШТУУ “АГРАРДЫК ЧАРБА
ЖУРГУЗУУЧУ МУНИЦИПАЛДЫК ИШКАНАСЫНЫН ЖАЙЫТ
ПАЙДАЛАНУУЧУЛАР БИРИКМЕСИ**

**ЖАЙЫТТАРДЫ БАШКАРУУ ЖАНА ПАЙДАЛАНУУ БОЮНЧА
ЖАМААТТЫН ОРТО МӨӨНӨТТҮҮ ПЛАНЫ**

2024-2028-ЖЫЛДАРГА КАРАТА

Кара-Суу шаары

2024-жыл.

МАЗМУНУ

1. КИРИШҮҮ	4
2. ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ	4
2.1. Географиялык орду, климаты, айылдары жана калкы.....	4
2.2. Жер ресурстары.....	5
2.3. Жайыт пайдалануучулар бирикмеси (ЖПБ) жөнүндө кыскача маалымат.....	6
2.4. Кара-Суу шаары боюнча жайыттардын кыскача мүнөздөмөсү жана инфраструктурасы	8
2.5. Жайыт карталары.....	9
3. МАЛДАРДЫН САНЫ, АЛАРДЫН ЖАЙЫТКА ЖАНА ДАЯРДАЛУУЧУ ТОЮТТАРГА БОЛГОН МУКТАЖДЫГЫ	10
3.1. Быйылкы жылга шарттуу малдын башы.....	10
3.2. 2024-2028-жылдарга карата болжолдуу шарттуу малдын башы. 10	
3.3. Быйылкы жылга жайыт жана даярдалуучу тоюттарга муктаждык11	
4. БЫЙЫЛКЫ ЖЫЛГА КАРАТА ЖАЙЫТ ЖАНА ДАЯРДАЛУУЧУ ТОЮТТАРДЫН КӨЛӨМҮ ЖАНА ТОЮТ БАЛАНСЫ	11
4.1. Жайыттардагы жана мал жайылуучу участктордогу тоюттун көлөмү	11
4.2. Даярдалуучу тоюттун көлөмү.....	Ошибка! Закладка не определена.
4.3. Тоют балансы	11
5. КЛИМАТТЫН ӨЗГӨРҮШҮН ЭСКЕ АЛУУ МЕНЕН ЖАЙЫТТАРДЫН АБАЛЫН БААЛОО ЖАНА АЙЛАНА-ЧӨЙРӨНҮ КОРГОО, ЖПБ МУКТАЖДЫКТАРЫ	12
6. 2024-2028-ЖЫЛДАРГА КАРАТА ЖАЙЫТТАРДЫ БАШКАРУУ ЖАНА ПАЙДАЛАНУУ БОЮНЧА ЖАМААТТЫН ОРТО МӨӨНӨТТҮҮ ПЛАНЫ.....	Ошибка! Закладка не определена.
6.1. 2024 – 2028-жылдарга жайыттарды пайдалануу планы	Ошибка! Закладка не определена.
6.2. Беш жылдык иш-чаралардын планы жана бюджети.....	18

6.3.ЖПБ/ЖКнын беи жылга карата келечектүү пландын бюджети.

Ошибка! Закладка не определена.

6.4. Жайыттардын абалына мониторинг жана баалоо жүргүзүү

боюнча беи жылдык планы..... Ошибка! Закладка не определена.

**7.КАРА-СУУ ШААРЫНЫН "2024-2028-ЖЫЛДАРГА ЖАЙЫТТАРДЫ
БАШКАРУУ ЖАНА ПАЙДАЛАНУУНУН ЖАМААТТЫК ПЛАНЫН
ИШКЕ АШЫРУУДАН КУТУЛУУЧУ НАТЫЙЖАЛАР.**

.....50

ШАРТТУУ КЫСКАРТУУЛАР

АЧЖМИ	Кара-Суу шаарынын Агрардык чарба жургузуучу муниципалдык ишканасы
КӨЖЫ	Климаттын өзгөрүүлөрүнө жараша ыңгайлашуу
ВБ	Дүйнөлүк банк
ВП	Ветеринардыкпалата
МДСТ	Малдардын ден соолугун коргоо тобу
ЖД	АЧТММ Жайыт, мал чарба жана балык чарба департаменти
ЖК ЖПБ	Жайыт комитети – ЖПБнын аткаруучу органы катары
БМ	Бодо мал
МБ	Мониторинг жана баалоо
ЖАМБЖ	Жайыттарга мониторинг жана баалоо жургузуу
ЖӨБ	Жергиликтүү өз алдынча башкаруу
ЖЖ	Жергиликтүү жамаат
АЧТММ	КР Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министрлиги
ЧДТ	Чакан долбоордук тобу
ЧДС	Чакан долбоордук сунуш
КЭ	Кой-эчки
АӨЭФ	Айыл чарбаны өнүктүрүүнүн эл аралык фонду
ВФКМИРБ	Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Ветеринардык жана фитосанитардык коопсуздук боюнча мамлекеттик инспекциянын райондук башкармалыгы
РАӨБ	Айыл чарба, тамак-аш өнөр жайы жана мелиорация министрлигинин Райондук агрардык өнүктүрүү башкармалыгы
ЖӨБО	Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары
АДИБ	АЧТММга караштуу Айыл чарба долбоорлорун ишке ашыруу бөлүмү
ЖПБ	Жайыт пайдалануучулар бирикмеси
МДК	Малдардын ден-соолугун коргоо
МРӨД	Мал чарбасын жана рынокту өнүктүрүү долбоору
ЖБПЖП	Жайыттарды башкаруу жана пайдалануу боюнча жамааттын планы
ЖУП	Жасалма уруктандыруу пункту
МДКП	Малдардын ден-соолугун коргоо планы
КЗ	Кургак зат
ШМБ	Шарттуу малдын башы
ЖВА	Жеке ветеринардык адис

1. КИРИШҮҮ

Кара-Суу шаарынын Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин (ЖПБ) Жайыт комитети тарабынан иштелип чыккан Жайыттарды башкаруу жана пайдалануу боюнча жамааттын планы (ЖБПЖП) Кара-Суу шаардык Мэриясы жана шаардык кенешинен менен макулдашылып, бекитилген.

Кыргыз Республикасынын жайыттар боюнча колдонуудагы ченемдик укуктук актыларына ылайык, ЖБПЖП жергиликтүү кеңештин сессиясында да каралып чыгып, бекитилген жана Жайыт комитети менен жайыттарды башка максаттарга пайдалануу боюнча тийиштүү келишимдерди түзгөн бардык жайыт билетин алуучулар жана башка физикалык жана юридикалык жактар тарабынан аткарылышы милдеттүү түрдө талап кылынат.

Пландын биринчи бөлүгүндө Кара-Суу шаарынын географиялык жайгашышы, табигый-климаттык шарттары, калктуу конуштары (айылдары) жана калкы, жер ресурстары жөнүндө жалпы маалымат берилген.

Жайыттарды башкаруу жана пайдалануу, малдардын ден соолугун коргоо жана жайыттарды башкарууну жана пайдаланууну жакшыртуу жана мал чарбасын өнүктүрүү жаатындагы жергиликтүү потенциалды күчөтүү боюнча беш жылдык жана жылдык пландар ЖБПЖПнын негизги бөлүгү болуп саналат.

Документтин жыйынтыктоочу бөлүгүндө ЖБПЖПнын жүзөгө ашырылышына жана жыйынтыктарына мониторинг жүргүзүү жана баа берүү боюнча план чагылдырылган.

Ушул ЖБПЖП, бугунку кундогу климаттын озгоруусун эске алуу менен, келечектеги орто мөөнөттүү жана кыска мөөнөттүү көрүнүштө жалпысынан жайыттарды башкарууну жана пайдаланууну, малдардын ден соолугун коргоону жана малды тоюттандырууну жакшыртуу аркылуу мал чарбачылыгын өнүктүрүүдө жергиликтүү калктын кирешелерин көбөйтүүгө багытталган.

2. ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

2.1. Географиялык орду, климаты, айылдары жана калкы

Кара-Суу шаары Кара-Суу районунун Ала-Тоо, Жоош, Савай айыл аймактары менен, ал эми жайыты боюнча Кызыл-Суу, Жаны-Арык, Катта-Талдык, Савай, Шарк ААнын жайыттары менен да чектешет. Ошондой эле Кара-Суу шаары Озбек республикасынын Коргон-Тобо району менен да чектешет.

Кара-Суу шаарынын климаты негизинен континенталдуу климаттарга кирет. Июнь айындагы абанын орточо температурасы 25-30°C, август айында 30-40°C. Эң суук күндөр январь айына туш келет - 5°C тен - 25°C кечейин. Өтө ысык аба ырайы июль айында күтүлөт.

Борбордук чарбак деңиз деңгээлинен 827 метр бийиктикте жайгашкан.

Калктын жана түтүндөрдүн саны тууралуу маалымат

1-таблица

№	Айылдардын аталышы	калктын саны	кожолук саны	
1	Кара-Суу шаарынын калкы			
2	Киров	8459	1287	
3	Тельман	5249	1095	
	Эркин			
4	Конурат	1660	400	
5	Присавай	647	94	
6	Ак-Орго	2023	472	
7	Миялы	517	97	
	Жалпы:	22270	4227	

Шаар тургундарынын негизги киреше булактары

2-таблица

Иш чөйрөсү	2024 –ж.
Мал чарбачылык	8
Дыйканчылык	12
Кызмат көрсөтүү чөйрөсү (соода, ж.б.)	80
БАРДЫГЫ:	100%

2.2. Жер ресурстары

Карасу “Агрардык чарба жургузуучу муниципалдык ишканасынын” ЖПБсында жайыт аянттарынын олчому жалпысынан (Алай районундагы УДП жайыттарын кошкондо) – 7226,5 гектар. Жайыттар негизинен жаз, жай жана куз мезгилдеринде пайдаланылат. Жайыт участокторунун саны УДП жайыттарын кошкондо -7.

Агрардык чарба жургузуучу муниципалдык ишканасынын Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин карамагындагы жайыттарда учурда томондогудой инфраструктура объектилери иштейт: 8 даана мал суу ичуучу курулмалар, 1 даана селотмок, 97 км узундуктагы жайыт жолдору. Ошондой эле ЖПБнин пайдалануусунда 2 даана атайын техника(анын 1 даанасы Карасу шаардык тазалык ишканасына откорулуп берилди жана 1 даана чоп тангактоочу жабдуу бар.

2.3. Жайыт пайдалануучулар бирикмеси (ЖПБ) жөнүндө кыскача маалымат

Кыргыз Республикасынын “Жайыттар жөнүндө” мыйзамы кабыл алынгандан кийин, Сарайайылаймагында жайыт пайдалануучулардын демилгеси менен жана Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына ылайык, аткаруу органы – жайыт комитети, ал эми Жайыт пайдалануучулар бирикмеси - Аймактык коомдук өз алдынча башкаруу органы катары катталган.

4-таблица

Юридикалык дареги:	Ош облусу, Кара-Суу району, Сарай АА, Киров айылы, Мамашев кочосу.
Эсептешүү эсеби:	Карасу шаары, Ленин кочосу-50. ААК Кыргызстан коммерциялык банкынын Кара-Суудагы филиалы. БИК:103027. МФО:330601528 Эсептешүү эсеби: 1032720000046422 ОКПО 22476967
Жеке идентификациялык номери:	02511200910094

Мамлекеттик каттоодон өткөндүгү тууралуу күбөлүк:	Сарай ЖПБ 25.11.2009-жылы юридикалык жак катары каттоодон откон. 108959– 3306– У-е, Серия ГР № 0060125,
Башкаруу структурасы:	➤ Жогорку башкаруу органы – ЖПБ мүчөлөрүнүн жалпы чогулушу ➤ Текшерүү-көзөмөлдөө органы – Текшерүү комиссиясы ➤ Аткаруучу орган – Жайыт Комитети.
Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органы менен Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин ортосундагы жайыттарды башкаруу жана пайдалануу жөнүндө келишим (№ жана күнү) же Жергиликтүү кеңештин жайыттарды башкаруу жана пайдалануу боюнча өзүнүн ыйгарым укуктарын Жайыт пайдалануучуларга өткөрүп берүү жөнүндө протоколу (№ жана күнү)	2-январь 2018-жылдагы келишим.
2024-жылда жайыт билеттерин алган жайыт пайдалануучулардын тизмеси	Жайыт билети бар жайыт пайдалануучулардын саны –17 адам (Тизме 1-тиркемеде берилген)

ЖПБнын жетекчилери жана жооптуу адамдары:

5-таблица

№	Аты-жөнү	Мекеме	Кызмат орду	Электронд ук почта	Байланы ш телефону
1	Зульпукаро	Агрардык	Агрардык чарба		0778-

	в Гаипназар	чарба жургузуучу муниципалд ык ишканасы	жургузуучу муниципалдык ишканасынын адиси, ЖПБнын торагасы		265755
	Жарасулов Мусулманк ул	ветврач	Жайыттардын абалына мониторинг жүргүзүүгө жана баа берүүгө жооптуу адам		0990- 070714
	Мамиев Абдимажит	Жайыт пайдаланууч у	Жайыттардын абалына мониторинг жүргүзүү тобунун мучосу		0770- 692253
	Разаков Таризэл	Агрардык чарба жургузуучу муниципалд ык ишканасыны н башчысы	Жайыттардын абалына мониторинг жүргүзүү тобунун мүчөсү		0550- 155086

2.4. *Кара-Суу шаары боюнча жайыттардын кыскача мүнөздөмөсү
жана инфраструктурасы*

6-таблица

Чон жайыттын аталышы	№	Участоктун аталышы	Жайыт тибн (1-карта)	Участоктордун аянты, га				Пайдалануу мезгили (1-карта)	Инфраструктура (2-карта)			
				пайдаланылган жайыттардын бардыгы	пайдаланылбаган жайыттар	мал жайууга мүмкүн болгон жерлер*	жалпы аянты		жолдор	көпүрөлөр	мал сугаруучу жайлар	башка, яма беккери, раскол, техника
Присавай	1	Присавай	Талаа	30	0		30	Жаз, кыш	10	0	0	0
	Жалпысы			30	0		30					
Кызыл-Кол	2	Кызыл-Кол	Шалбаа-Талаа	1106	0		1 106	Жаз, куз	10	0	3	2 даана атайын техника шаймандары менен
	Жалпысы			1106	0		1 106					
Нижний Алчалы	3	Нижний Алчалы		417,5	0		417, 5	Жаз, куз	10		1	0
	Жалпысы			417,5	0		417, 5					
Миялы	4	Миялы	Талаа	1089	0		1 089	Жаз, куз	5	1	4	0
	Жалпысы			1089	0		1 089					
Ийри-Суу	5	Ийри-Суу	шалбаа-талаа	1 130	0		1 130	жай	12			0
Кара-Киндик	6	Кара-Киндик	шалбаа-талаа	5 382	0		5 382	жай	46			0
Тогуз-Булак (УДП Алай)	7	Тогуз-Булак (УДП Алай)	шалбаа	714	0		714	жай	4			0
	Жалпысы			7 226	0		7 226					
Жайыттардын Баарысы:				9 869			9 869					
Айыл ичиндеги мал жайууга мүмкүн болгон айдоо аянттары			айдоо аянттары			2 210	2 210	куз				
		Жалпысы:			0		2 210					
		Баарысы:		9869		2210	12 079		97	1 селе отвод	8	2

*Мал жайууга мүмкүн болгон айыл чарба айдоо аянттары – Буларга сугат жана кайракы айдоо жерлер, кысыр

Маалымдама				
Малды жайытка жайуу жана аларды короодо кармоо мезгили боюнча жайыттар жана мал жайылуучу участоктор төмөнкү мезгилдерге бөлүнөт:				
№	Жыл мезгили	Жайытка жайуу/кармоо мезгили	Күн	Эскертүү
1	Жаз	15.04.-30.05.	45	Жаз мезгилинен күз мезгилине чейин мал жайыттарда жана мал жайылуучу участоктордо жайылат. Малды жайытка жайуунун жалпы узактыгы 224 күндү түзөт.
2	Жай	31.05.-01.09.	94	
3	Күз	02.09.-25.11.	85	

3. МАЛДАРДЫН САНЫ, АЛАРДЫН ЖАЙЫТКА ЖАНА ДАЯРДАЛУУЧУ ТОЮТТАРГА БОЛГОН МУКТАЖДЫГЫ

3.1. Быйылкы жылга шарттуу малдын башы

2024-жылдын 1- январына карата Кара-Суу шаарына караштуу Агрардык чарба жургузуучу муниципалдык ишканасынын Жайыт пайдалануучулар бирикмесинин (ЖПБсы) тейлеген аймакта эсептелип чыккан малдын башы (ШМБ) 8161ни түзгөн (7-таблица). Малдын бир нече түрү багылат, жана алардын ар бир түрүнө карата күн сайын жана ай сайын канча КЗ керектелери эсептелген. Кара-Суу шаарынын жашоочуларынын көпчүлүгү Кара-Суу шаарындагы Орто Азиядагы эн чоң базар болгон “Туратали” базарында соода-сатык жана кызмат көрсөтүү багытында эмгектенишет. Ал эми шаардан алыс турган айылдарда мал кармалып, негизинен сүт жана эт өндүрүлөт.

2024-жылга карата малдын башы жана түрүнө жараша тоюттун керектелиши

7-

таблица

Тоюттарга негизги муктаждык 1 ШМБ =300 кг (Сарай А/А 1 уй = 1,0 ШМБ, жылкы = 1,0 ШМБ)						
№	Малдардын түрү	Саны	Коэффи- циент*	ШМБ эквиваленти	Суткалык керектөө, кг	Кургак затка муктаждык
		C	D	E=C*D	F	G=E*F
1	Ири мүйүздүү мал	3 174	1,0	3 174	7,5	23 805
2	Торпоктор (1 жашка чейин)	2 115	0,7	1 481	7,5	11 104
3	Кой-эчкилер	15 305	0,2	3 061	7,5	22 958
4	Жылкылар	304	1,0	304	7,5	2 280
5	Тайлар (1 жашка чейин)	202	0,7	141	7,5	1 061
Бардыгы:		21 100		8 161	7,5	61 207
Кургак заттын жылдык керектелиши						22340 464

*Коэффициент–Малдардын тирүүлөй салмагын аныктоо Кыргыз Республикасынын Окмтунун 2009-жылдын 4-ноябрындагы №386 токтомуна ылайык белгиленди.

3.2. 2024-2028-жылдарга карата болжолдуу шарттуу малдын башы

№8 таблицада айыл чарба багытындагы малдардын өсүшү 2024-2028-жылдардагы малдын ар кандай түрү боюнча өсүү динамикасынын негизинде алынган маалыматтар.

8-таблица

№	Малдардын түрү	2024	2025	2026	2027	2028
		C	D	E	F	G
1	Ири мүйүздүү мал	3 174	3 713	4 344	5 082	5 894
2	Торпоктор (1 жашка чейин)	2 115	2 475	2 895	3 387	3 877
3	Кой-эчкилер	15 305	16 085	16 889	17 733	18 619
4	Жылкылар	304	345	389	441	501
5	Тайлар (1 жашка чейин)	202	252	311	388	485
Жалпы:		21 100	22 870	24 828	27 031	29 376
Бардыгы ШМБ менен		8 161	9 184	10 355	11 712	13 172

8-таблицаны чыккандын оң баскычын басып, “Объект лист – открыть” деген аракетти жасоо менен ушул таблицанын ылдый жагынан 2024-2028-жылдардагы малдын жалпы санынын өсүү динамикасын көрө аласыздар

4. БЫЙЫЛКЫ ЖЫЛГА КАРАТА ЖАЙЫТ ЖАНА ДАЯРДАЛУУЧУ ТОЮТТАРДЫН КӨЛӨМҮ ЖАНА ТОЮТ БАЛАНСЫ

4.1. Жайыттардагы жана мал жайылуучу участктордогу тоюттун көлөмү

2024-жылга жайыттардын жана мал жайылуучу участктордун мезгил боюнча түшүмдүүлүгү жана сыйымдуулугу ЖПБнин 2023-жылдагы жайыттардын мониторингинин жыйынтыгы боюнча маалыматтан, ошондой

эле тоюттардын тушумдуулугу боюнча райондук статистика комитетинен алынган маалыматтардын негизинде иштелип чыкты.

10-таблица

№	Жайыт жана мал жайылуучу участкактордун аталышы	Участоктордун жалпы аянты (га)	Жайыт			Мал жайылуучу			Кургак заттын жалпы дун түшүмдүлүгү, кг	Жайыттан оттолуучу тоют, КЗ/кг (Оттоо коэф-ти 50%)	Мезгилде рге карата жайыт сыйымдуулугу
			аянты	Кургак заттын түшүмдүүлүгү,	Дун түшүмдүүлүк, кургак зат кг	аянты	Кургак заттын түшүмдүүлүгү,	Дун түшүмдүүлүк, кургак зат кг			
		$C=D+G$	D	E	$F=D \cdot E$	G	H	$I=G \cdot H$	$J=F+I$	$K=J \cdot 0,5$	$L=K/(7,5 \cdot \text{жыл мезгили})$
Жаз, малды жайытка жайуу мөөнөтү 45 күн											
1	Присавай	30	30	500	15 000				15 000	7 500	22
2	Кызыл-Кол	1 106	1 106	520	575 120				575 120	287 560	852
3	Нижний Алчалы	418	418	520	217 360				217 360	108 680	322
4	Миялы	1 089	1 089	480	522 720				522 720	261 360	774
Жалпысы:		2 643	2 643	499	1330 200	0	0	0	1330 200	665 100	1 971
Жай, малды жайытка жайуу мөөнөтү 94 күн											
1	Ийри-Суу	1 130	1 130	700	791 000				791 000	395 500	561
2	Кара-Киндик	5 382	5 382	750	4036 500				4036 500	2018 250	2 863
3	Тогуз-Булак (УДП Алай)	714	714	750	535 500				535 500	267 750	380
Жалпысы:		7 226	7 226	733	5363 000	0	0	0	5363 000	2681 500	3 804
Күз, малды жайытка жайуу мөөнөтү 85 күн											
1	Кызыл-Кол	1 106	1 106	420	464 520				464 520	232 260	364
2	Нижний Алчалы	418	418	420	175 560				175 560	87 780	138
3	Миялы	1 089	1 089	380	413 820				413 820	206 910	325
4	Айдоо аянттары	2 210				2 210	500	1105 000	1105 000	552 500	867
Жалпысы:		4 823	2 613	393	1053 900	2 210	500	1105 000	2158 900	1079 450	1 670
Кыш, малды жайытка жайуу мөөнөтү 141 күн											
1	Присавай	30	30	250	7 500				7 500	3 750	4
Жалпысы:		30	30	250	7 500	0	0	0	7 500	3 750	4
Бардыгы:		14 722	12 512	250	7754 600	2 210	125	1105 000	8859 600	4429 800	7 448

2024-жылга карата мезгилдер боюнча жайыттардын жана мал жайылуучу участкактордун түшүмдүүлүгү жана сыйымдуулугу боюнча жыйынтыкталган таблица

4.2. Тоют балансы

Жайыттардын тушумдуулугунө жана колго даярдалуучу тоюттардын көлөмүнө жургузулгөн анализге ылайык (11 жана 12-таблица), Кара-Суу шаарына караштуу жайыт аз болгондуктан (малдын саны коп) жайыт тоюту жетишсиз. Даярдалуучу тоюттардын жетиштуу өлчөмдө камдалгандыгына карабастан айыл аймагында жалпысынан тоют болгону 50% ды тузот. Малды кыш мезгилинде тоют менен камсыздоо учун жетиштуу көлөмдө тоют даярдоо зарылдыгы бар. Кара-Суу шаарынын (мурдагы Сарай ААнын) ар бир тургунуна малды багууга жетиштуу өлчөмдөгү жер улушу бөлүнүп берилгендиктен алар айдоо аянттарына тоюттук осумдукторду остуруусу жана малдын санына эмес, сапатына конул болуп, малдын асылдуулугун жакшыртуу керек.

2028-жылга каратаар бир мезгилге жараша тоют балансы

12-таблица

12-таблице

Мезгилдер	Күндөр	Тоют ресурстары	Малдын тоютка болгон муктаждыгы	Колдо бар тоюттун көлөмү	Камсыздуу лук +/-	Тоют камсыздуу лугу
			D	E	F=D-E	G=E/D*100
			(КЗ/тонна)			%
Жаз	61	Жайыт тоюттары	3 028	270	-2 758	9
		Даярдалуучу тоюттар	0	0	0	0
		Жалпы	3 028	270	-2 758	9
Жай	92	Жайыт тоюттары	4 567	0	-4 567	0
		Даярдалуучу тоюттар	0	0	0	0
		Жалпы	4 567	0	-4 567	0
Күз	76	Жайыт тоюттары	3 772	270	-3 502	7
		Даярдалуучу тоюттар	0	0	0	0
		Жалпы	3 772	270	-3 502	7
Кыш	136	Жайыт тоюттары	0	19		
		Даярдалуучу тоюттар	6 751	8 544	1 793	127
		Жалпы	6 751	8 563	1 812	127
Бардыгы:			18 117	9 103	-9 015	50

Кара-Суу шаарынын мал жаюу системасына 7 участок (Алай районундагы же мал жаюуну башкаруу зонасы (коктулар) кирет. Ар бир коктуда талаа жана шалбаа-талаа жерлери бар. Жайыттын түшүмдүүлүгү 1 чарчы жайыт жеринен “Чөп чабуу” ыкмасынын негизинде аныкталат. «Кыргызгипрозем» институтунан жазгы, жайкы, кузгу жана кышкы тоюттарды түшүмдүүлүгү боюнча алынган маалыматтардын негизинде жайыттардын сыйымдуулугу иштелип чыкты. Жайытка жаюуга уруксат берилген ченемдер 60% түзөт, бирок Кара-Суу шаарынын ЖПБсы тарабынан жүргүзүлгөн анализде “жарымын алуу жана жарымын калтыруу” белгилүү стандарты колдонулду.

5. КЛИМАТТЫН ӨЗГӨРҮШҮН ЭСКЕ АЛУУ МЕНЕН ЖАЙЫТТАРДЫН АБАЛЫН БААЛОО ЖАНА АЙЛАНА-ЧӨЙРӨНҮ КОРГОО, ЖПБ МУКТАЖДЫКТАРЫ

5.1. Климаттын өзгөрүшүн эске алуу менен жайыттардын абалын баалоо анализи

Акыркы 100 жылдын ичинде Кыргызстанда аба ырайынын өзгөрүшү байкалып, температура 0,8 градуска жогорулаган. Бул болсо негизинен жайындасы жаан-чачындын салыштырмалуу аз болушуна, ал эми, кышындасы анын колумунун жогорулашына байланыштуу озгоргону байкалууда. Мындай корунуш республиканын аймагында жайыттардын түшүмдүүлүгүнүн жана продуктуулугунун томондошуно алып келуудо.

Кара-Суу шаарынын жайыттарында 2023-жылы кургакчылык болду, жай мезгили жамгырсыз өтүп, аба ырайынын температурасы абдан жогорулады. Айрым жайыт жерлериндеги чөптөр куйуп кетти, кээ бир булактар соолуп калды, мунун баары малдын азыктуулугуна терс таасирин тийгизди. Натыйжада, мал жайыттан керектуу болгон тоютту ала албады жана мал чарба продукциясынын колумуно жана сапатына таасир этти.

Ал эми 2024-жылы жазында жамгыр көп жаап, жайыт өсүмдүктөрүнүн өсүшүнө шарт тузду, бирок ошону менен катар эле малды жайкы жайыттарга өз убагында айдап чыгуу туйшуктуу болду (аба ырайынын төмөн температурасына байланыштуу жайыттарда нөшөрлөп жааган жамгыр, сел жана жайыттагы ондолгон инфраструктура объектилери, маселен, жолдордун бузулушуна алып келди ж.б.).

Мындай терс көрүнүштөргө климаттын өзгөрүшү да өз таасирин тийгизип келет. Жайыттарды пайдалануу планын иштеп чыгууда климаттын өзгөрүшүнө ыңгайлашуу чараларын Кыргызгидромет тарабынан иштелип чыккан орто жана кыска мөөнөттүү аба ырайынын божомолун пайдаланып, карап чыгуу зарыл.

Жайыт комитети тарабынан жайыттардын абалына буга чейин мезгил мезгили менен мониторинг жүргүзүлүп келинди. ЖПБнын маалыматы боюнча жылдан жылга жайыттардын продуктуулугу томондоп баратат. Мунун себеби мурунку кургакчылык жылдарга жана малды ашыкча жаюуга байланыштуу. Мындай учурда климаттын өзгөрүшүнө ыңгайлашуу жолдорунун бири жайыттардын жугун 50% азайтуу болуп саналат. Жайыттардын сыйымдуулугун аныктоодо 2023-жылы ЖПБ тарабынан жүргүзүлгөн мониторинг жана баа беруунун жыйынтыктары, маалыматтары колдонулду. Мындан ары да Кара-Суу шаарына караган жайыт участокторунда жаз, жай, куз мезгилдеринде пландык мониторинг жүргүзүүгө ниеттенуудө. Жайыттарга мониторинг жүргүзүү жана баалоо планы 4-тиркемеде берилген *(Кыргыз Республикасындагы жайыттардын абалын “Кайчылаш сызыктар” ыкмасы менен баалоо боюнча колдонмо)*.

Мезгилдин ортосунда чөптүн оттолушун көзөмөлдөө жана жайыттарды пайдалануу максаттарынын аткарылышына ишендируүүчүн, чөптүн оттоо деңгээлин аныктоо учун “Негизги өсүмдүктөрдүн ыкмасы” менен жүргүзүү сунушталат. Мониторингдин натыйжаларын сактап коюу зарыл.

Жайыттарды пайдалануу планында климаттын өзгөрүшүнө ыңгайлашуу боюнча негизги чаралары томондогулор:

- Жайыт пайдалануучуларга климаттын өзгөрүүсүнүн малдардын продуктивдүүлүгүнө жана жайыттарга тийгизген таасири жөнүндө маалыматтарды жеткирип, түшүндүрүү иштерин жүргүзүү.
- Жайыттарга мал жайуунун оркундотулгон натыйжалуу системаларынын тартибин кийируу;
- Малды жайытка жайууну жана климатка ыңгайлашуу чараларын пландаштыруу учун жайыттардын абалына мониторинг жана баалоо жүргүзүү;
- Илимпоздордун сунуштамаларына ылайык, жайыт жугун 10%га азайтуу;
- Жайыттардын сыйымдуулугуна жараша малдарды жайытка жайуу планын иштеп чыгуу;
- Жайыттарды эс алдыруу жана жайыттарга мал жайуунун календарлык планынын аткарылышын козомолдоо;
- Жайыт инфраструктурасын жакшыртуу, ондоо же жаныдан куруу;
- Кышка карата жана кургакчылык болушунун алдын алып, малдын тоют запасын кенен даярдоо;
- Малдын асыл тукумдуулугун жакшыртуу;
- Алыскы жайыттарды кобуроок пайдалануу менен жайыт аянттарын кенейтуу.
- Мамлекеттик токой фондунун жайыттарын пайдалануу;
- Альтернативдуу ишкердикти онуктуруу (айыл чарба жана мал чарба продуктуларын кайра иштетүү ж.б.).

Жогорудагы белгиленген иш чаралардын негизги максаты климаттын өзгөрүшүнө жергиликтүү коомчулуктун туруктуулугун жана мал чарбачылыгынын мүмкүнчүлүгүн жогорулатуу болуп эсептелет.

5.2. ЖПБнын муктаждыктарын баалоо анализи
Өнуктуруунун артыкчылык багыттары

14-таблица

№	Артыкчылык багыттары	Жайгашкан орду
1	Миялы участкасына мал суу ичуучу курулманы куруу	Миялы участкасы
2	Тоют даярдоо үчүн техника сатып алуу	ЖПБ учун
3	Жайыттардын абалына мониторинг жүргүзүү жана баалоо	бардык жайыт участокторунда
4	Беш жыл ичинде жайыт жолдорун ондоп-туздоо иштерин жургузуу, калыбына келтирүү.	Жайыт жолдору
5	Жайыттарды жакшыртуу максатында көргөзмө участокторун уюштуруу	Кызыл-Кол участогу
6	Купка куруу	ЖПБ/ЖК үчүн
9	Жайыттардын абалын жакшыртуу максатында жергиликтуу тоюттардын уронун кобойтуу жана такырларган жерлерге себуу.	ЖПБ
10	Жайыттардын тоютун жакшыртуу учун бал ондуруучуларду жайыттарга тартуу	ЖПБ

2024-2028-ЖЫЛДАРГА КАРАТА ЖАЙЫТТАРДЫ БАШКАРУУ ЖАНА
ПАЙДАЛАНУУ БОЮНЧА ЖАМААТТЫН ОРТО МӨӨНӨТТУУ
ПЛАНЫ

Мындан ары Кара-Суу шаарынын жайыт аянттарын мезгил-мезгили менен дем алдыруу, жайыттарды колдонуунун графигин жакшыртуу, эгерде зарылчылык жаралса ал аянттарды агротехникалык жактан жакшыртуу пландаштырылууда. Бул иш-чараларды аткаруу үчүн негизги кадамдардын бири болуп биринчи жылы малдарды жайыттын сыйымдуулугуна ылайык

жайып эгерде мүмкүнчүлүк болсо көп кыйналган жайыттарга тыныгуусуна мүмкүнчүлүк түзүп берүү керек.

Жайыттарды которуштуруу планы Жайыттардын абалына мониторинг жана баалоо жүргүзүүнүн (ЖАМБЖны 3-тиркемеден толук тааныша аласыздар) жыйынтыктаранын негизинде жеңил деградацияга учураган участокторду узак мөөнөттүү же 50% эс алдыруу боюнча иш-чаралар төмөндөгү 15-таблицада көрсөтүлгөн.

5.3. 2024–2028-жылдарга карата жайыт которуу планы 15-таблица

Аталышы	Участоктордун аталышы	Жайыт аянты, га	Пайдалануу мезгили	Жылдар				
				2024	2025	2026	2027	2028
Присавай	Ачы	30	Жаз. Кыш	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	50% эс алдыруу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу
Кызыл-Кол	Лаглан	1106	Жаз. жай, куз, кыш	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	50% эс алдыруу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу
Нижний Алчалы	Нижний алчалы	418	Жаз, куз, кыш	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	50% эс алдыруу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу	мал жайуу эрежесин сактоо м/н пайдалануу

				нуу	нуу		нуу	нуу
Миял ы	Миял ы	1 089	Жаз,к уз, кыш	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	50% эс алдыру у
Ийри суу	Ийрис уу	1 130	Жай	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	50% эс алдыру у	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу
Кара- Кинд ик	Кара- Киндик	538 0	Жай	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	50% эс алдыру у	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу	мал жайуу эрежеси н сактоо м/н пайдала нуу

Көп жылдык байкоолор далилдегендей, такыр болуп бараткан жерлер эгер жыл жакшы болуп, жаан-чачын көп, малдын саны аз болсо жыл өткөн сайын кайрадан калыбына келээри белгилүү. Ошондуктан жайытка малды эрте жана өтө эле көп жаяууга жол бербөө өтө зарыл.

5.4. Беш жылдык иш-чаралардын планы жана бюджетти

Беш жылдык иш-чаралардын планы

16-таблица

	Пландалган иш-чаралар	Жайгашкан орду	Мөөнөтү (башталышы жана аякталышы)	Эскертуу
	Жайыттарды жакшыртуу			
1	Жайыттарды жакшыртуу максатында көргөзмө участкакторун уюштуруу	Миялы участогу	05.2025 – 11.2026	
2	Жайыттардын абалын жакшыртуу максатында жергиликтуу тоюттардын уронун кобойтуу жана такырларган жерлерге себуу	Миялы участогу	05.2025 – 11.2026	
3	Жайыттардын тоютун жакшыртуу учун бал ондуруучулорду жайыттарга тартуу	Жакынкы жайыттарга	2024-2028-ж.ж.	
4	Мал койлорду алыскы жайыттарга баруусун уюштуруу	Бардык жайыт участкактору	Жыл сайын.	
5	Жайыттарга мониторинг жана баалоо жүргүзүү	Бардык жайыт участкактору	Жыл сайын	
	Инфраструктураны жакшыртуу			
6	Мал суу ичүүчү жайларды ондоо (3 даана)	Бардык жайыттарда	Жыл сайын	
7	Жайыт жолдорду ондоо	Бардык жайыттарда	2024-2028-ж.ж.	
8	Мал чарбачылыгын жакшыртуу			
	Купка куруу	ЖГПБ үчүн	2026-жыл	

9	<i>Маркетинг планы</i>			
	Жунду кайра иштетуу учун цехтерди тузуу	ЖПБ учун	2025-2028- ж.ж.	

5.5. Кара-Суу шаарынын Агрардык чарба жүргүзүүчү муниципалдык ишканасынын ЖПБнын беш жылга карата келечектүү пландын бюджетти

17-

таблица

№	Чакан долбоорлордун аталышы	Жайгашкан орду	Мөөнөтү (башталышы жана аякташы)	Каржы булактары, сом			Сумма, сом
				ЖПБ/ЖК	Кара-Суу Мэриясынын финансылык каржылоосу менен	башка (демөөчүлөр) Айыл окмоту	
1	Алчалуу жайытындагы селден бузулган мал суу ичуучу курулманы ондоо	Алчалуу жайытында	апрель-май 2024-жыл	26000	0	0	26000
2	3500м узундуктагы жайыт жолдорун ондоо	Бардык жайыт участокторунда	Апрель-сентябрь	0	350 000	0	350 000
3	Кызыл-Кол, Нижний Алчалуу, Миялы жайытындагы мал суу ичуучу курулмаларды ондоо	Кызыл-Кол, Нижний Алчалуу, Миялы жайытында	июнь-сентябрь	30 000	120 000	0	150 000
4	Жайыттардын абалына мониторинг жана баалоо жүргүзүү	Бардык жайыт участокторунда	Апрель-сентябрь 2024-2028-ж.	100 000	0	0	10 000
5	3500м узундуктагы жайыт жолдорун ондоо	Бардык жайыт участокторунда	Апрель-сентябрь 2025-жыл	60 000	350 000	0	410 000

20

6	Кызыл-Кол, Нижний Алчалуу, Миялы жайытындагы мал суу ичуучу курулмаларды ондоо	Кызыл-Кол, Нижний Алчалуу, Миялы жайытында	июнь- сентябрь 2025-2026- ж.ж.	80 000	600 000	0	680 000
7	Такырдаган, абалы начар жайыттарды жакшыртуу (Урон себуу, азыктандыруу)	Присавай, Миялы, Бел участокторунда	2025-2028- жылдар	70000	830000	0	900000
	Бардыгы:			156 000	470 000	0	2 526 000

7. КУТУЛУУЧУ НАТЫЙЖАЛАР

«2024-2028-жылдарга жайыттарды башкаруу жана пайдалануунун жамааттык Планын» иштеп чыгуунун максаттарына ылайык, Кара-Суу шаарынын жайыт пайдалануучуларынын 50 пайызы пайда корот.

Жайыттарды башкаруунун жамааттык планынан кутулуучу натыйжа корсоткучтору томондогу таблицада келтирилди.

№	Натыйжалары (келтирген пайдасы)	Корсоткучтору	Маалымат булактары
1	Жайыттардын инфраструктурасынын жакшырышы	-Жайлоолорго жана алыскы жайыттарга баруу мумкунчулугу жакшырды.	• ЖПБнин Профайлы • Мониторингдин натыйжалары
2	Жайыт абалынын жакшырышы	Жайыттардын продуктуулугу жогорулады Жайыт сыйымдуулугу осту.	• Жайыт абалына мониторингдин натыйжалары
2	Тоют базасын чындоо, жакшыртуу	-Малдын салмагы жана саап алынуучу сүттүн колуму осту.	• Мониторингдин натыйжалары • Аналитикалык маалыматтар
3	Малдын ден соолугун коргоо боюнча иш чаралардын сапатын жакшыртуу	-50% уй чарбаларында уй жаныбарларынын олуму азайды. -Малдын ыландары 6%га азайды.	• Мониторингдин натыйжалары • ЖВ, ПОЗЖ, райондук ветеринария станциясынан
4	Жайыт ресурстарын башкарууда калктын жакыр катмарынын катышуусунун денгээлин	-Жайыт ресурстарын башкарууда калктын жакыр катмарынан	• Мониторингдин натыйжалары • ЖПБнин иш чараларынын протоколдору

	жогорулатуу	10 % (жаштардын, аялдардын) катышуусуна жетишилет.	
5	Калктын жашоо денгээлинин жакшырышы- кирешенин осушу.	-Жайыт пайдаланучу уй булордун кирешеси долбоор башталганга чейинкиге салыштырмалуу жогорулады.	• Мониторингдин натыйжалары • Социалдык-экономикалык корсоткучтору

КАРА - СУУ ШААРДЫК КЕҢЕШИНИН (СЕГИЗИНЧИ
ЧАКЫРЫЛЫШЫНЫН) КЕЗЕКСИЗ XXIX СЕССИЯСЫНЫН
ТОКТОМУ

22-август 2024 – жыл

№ 29/4

Кара-Суу шаары

“Кара-Суу шаарындагы Манас стадионун реконструкциялоо жөнүндө”

Кара-Суу шаар мэриясынын 2024-жылдын 20-августундагы 01-13/1722 сандуу катын угуп жана талкуулап шаардык кеңеш

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. Кара-Суу шаарындагы Манас стадионун реконструкциялоого каражат карап берүү жагы Ош облустук өнүктүрүү фондуна жана Кара-Суу райондук өнүктүрүү фондуна сунуш кылынсын.

2. Облустук жана райондук өнүктүрүү фондуна долбоорун жана тиешелүү документтерди даярдап тапшыруу жагы Кара-Суу шаар мэриясына жүктөлсүн.

3. Токтомдун аткарылышын көзөмөлдөө кыймылсыз мүлккө укуктарды каттоо, курулуш, турак жай, жер маселелери жана жаратылышты коргоо жана экономика, бюджет, инвестиция тартуу жана ишкердүүлүк боюнча туруктуу комиссияларына тапшырылсын.

Кара-Суу шаардык
кеңешинин төрагасы

З.К.Эшмаматов

КАРА - СУУ ШААРДЫК КЕҢЕШИНИН (СЕГИЗИНЧИ
ЧАКЫРЫЛЫШЫНЫН) КЕЗЕКСІЗ XXIX СЕССИЯСЫНЫН
Т О К Т О М У

22-август 2024 – жыл

№ 29/5

Кара-Суу шаары

Кара-Суу шаарынын № 1 кварталынын Центральный көчөсүнүн атын
өзгөртүү жөнүндө

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасындагы географиялык аталыштар жөнүндө» Мыйзамынын жана Кара-Суу шаарынын № 1 кварталынын Центральный көчөсүнүн жашоочуларынын арызынын негизинде Кара-Суу шаардык кеңеши

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. Кара-Суу шаарынын №1 кварталынын Центральный көчөсүнүн атын шаарга көп жылдык үзүрлүү эмгеги сиңген **“Шеров Абыхай”** көчөсү деп өзгөртүүгө мыйзам чегинде уруксат берилсин:
2. **“Шеров Абыхай”** көчөсүн таза кармоо, көрктөндүрүү, жашылдандыруу, жакшы абалда кароо жана аты өзгөрүлгөндүгүнө байланыштуу келип чыккан чыгымдарды көтөрүү жагы үй-бүлөсүнүн мүчөлөрүнө милдеттендирилсин.
3. Бул токтомдун аткарылышын мыйзам чегинде камсыз кылуу Кара-Суу шаар мэриясына, көзөмөлдөө Кара-Суу шаардык кеңешинин мыйзамдуулук, укук, мандат, тартипти чыңдоо, кеңештин иштери, депутаттык этика, коомдук уюмдар боюнча туруктуу комиссиясына тапшырылсын.

Кара-Суу шаардык
кеңешинин төрагасы

З.К.Эшмаматов

КАРА - СУУ ШААРДЫК КЕҢЕШИНИН (СЕГИЗИНЧИ
ЧАКЫРЫЛЫШЫНЫН) КЕЗЕКСИЗ XXVIII СЕССИЯСЫНЫН
ТОКТОМУ

22-август 2024 – жыл

№ 29/6

Кара-Суу шаары

**“Бакыт-Нуру муниципалдык мектепке чейинки билим берүү
мекемесинин С.Мамашев көчөсүндө филиалын ачууга макулдук берүү
жөнүндө”**

Бакыт-Нуру муниципалдык мектепке чейинки билим берүү
мекемесинин С.Мамашев көчөсүндөгү филиалын ачууга макулдук берүү
жөнүндө сунушун карап чыгып жана талкуулап шаардык кеңеш

ТОКТОМ КЫЛАТ

1. Кара-Суу шаарындагы С.Мамашев №1 дарегинде Бакыт-Нуру муниципалдык мектепке чейинки билим берүү мекемесинин филиалын ачууга макулдук берилсин.

2. С.Мамашев №1 дарегинде жайгашкан муниципалдык менчик имаратындагы Бакыт-Нуру муниципалдык мектепке чейинки билим берүү мекемесинин филиалындагы ачылып жаткан 3 тайпанын штаттык бирдигин республикалык бюджеттен каржылоо маселеси Кара-Суу райондук билим берүү бөлүмүнөн суралсын.

3. Бул токтомду аткарылышын көзөмөлдөө шаардык кеңешинин социалдык маданий маселелер, маалымдуулук жаштар жана аялдар саясаты, спорт, илим, билим, саламаттыкты сактоо боюнча комиссиясына тапшырылсын.

Кара-Суу шаардык
кеңешинин төрагасы

З.К.Эшмаматов